

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem

Letnik V.

Štev. 1.

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10. in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto l. gl. 30 n., za pol leta 65 nov. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

V Gorici, dne 2. januarija 1897.

Vredništvo in vpravnštvo

ma je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Oglase in naznanila sprejema vpravnštvo po pogodbi.

Naročajte „PRIMORSKI LIST“!

„Primorski list“ bo izhajal trikrat na mesec.

Naročnina njegova znaša 1 gold. 50 nov., kedor pa toliko ne premore, naj plača 1 gold.

Naročajte „Primorski list“, kajti

1. ta list so pohvalili in priporočili sam Previšeni nadškof goriški;
2. „Primorski list“ uči pravo, čisto katoliško vero;
3. on brani in zagovarja narodne pravice;
4. „Primorski list“ pobija in bo pobijal socijalno demokracijo;
5. bo podučeval kmeta, obrtnika in delavca, kako si pomagati do boljše sreče;
6. bo od vseh strani prinašal novice, ker ima vserod dosti dopisnikov in poročevalcev.

Zatorej še enkrat: naročajte v obilnem številu „Primorski list“! Vreden je. **Vredništvo.**

Strahov se bojijo!

Pisatelj teh vrstic je bil nedavno od tega na Dunaji. Slišal je, da tam tudi vže v višjih krogih straši.

Strah je socijalna demokracija. Gospoda vidijo vže delavske pesti, kako se vzdigajo, da bi údrile po bogatih in mogoteh ter raztreščile, kar so stoletja s toliko težavo sezidala.

Res, ako zapazujejo kaj takega gospoda tam gori, mora biti reč vže huda; kajti znano je, da ravno visoka gospoda se kaj rada zibljejo v sladkih sanjah in v strahove ne verujejo, trdno zanašaje se na moč svojih topov in regimentov.

Ali zdaj jih je strah...

In vender je ravno te dni gospod minister za šole v državni zbornici, govoreč o šolah, ponosno izrekel besede: *quieta non movere.*

Ti kmetič teh besed ne boš razumel, ker so latinske. Zatorej ti jih razložim. Naš šolski minister je hotel reči: kar se govori, kar se sliši, kar se bere, kar se vzgaja v naših šolah, je vse tako dobro, tako izvrstno, da z mirno vestjo pustimo šolo kakor je, in pričakujemo, da dozarja društvu in državi blagih sadov. Tako minister.

Z ministrom so enih mislij tudi naši poslanci; kajti nobenemu ni prišlo na misel motiti šolskega miru. Čemu tudi?!

Pa gospod minister in visoka gospoda menda niso še slišali, da se je nedavno

nekje na Goriškem v šoli na mizi našel „Delavec“.

„In ker vže govorimo o „Delavcu“, morda ni še znano, da ga pišejo prav tisti slovenski akademiki, ki obiskujejo ministrovo vseučilišče na Dunaji.

In visoki gospodi tam gor bi še povedali, da prav zdaj, ko nas gospod minister tolaži z besedami: *quieta non movere*, prav zdaj se pred očmi visoke gospode na dunajskem vseučilišču predava goli materializem t. j. nauk, ki pravi, da Boga in večnosti ni, da človek je žival, torej nauk, ki mladino vabi v socijalno demokracijo. In dotični profesor-filozof uči to v imenu države in ministra, plačan od države in ministra.

Gospodi ni še zdaj jasno, da strahove, ki dandanes plašijo, dela v prvi vrsti sedanja šola. Mir, ki ga želi gospod minister ohraniti, je gnjil mir.

Mi pa rečemo: rajše vojsko, kakor tak mir. Zatorej ne bomo nehali povdarjati navzgor in navzdol, na desno in na levo: reforme je treba, radikalne reforme, zistem je treba premeniti; *a začeti je treba pri šoli.*

Društvo treba nazaj pripeljati k studencu večne resnice, ki je Jezus Kristus; *a začeti je treba zopet pri šoli....*

Jesus Kristus sam more pregnati strahove, ki plašijo dandanes, on more edini vkrotiti tudi socijalno demokracijo. Ne po liberalni, protikrščanski šoli, ampak po njem in po njegovem evangeliju prišli bomo do miru.

Tega evangelija in njegovih naukov se bomo trdno, vstrajno držali tudi mi ter odpirali oči vsem, ki hočejo videti — in bali se ne bomo nobenih strahov.

Ti pa, „Primorski list“, majhen si sicer — nekje so te psovali z „lističem“ — toda ti razumeš svojo nalogo veliko bolje kakor tvoji dolgi in široki liberalni bratje in sestre; in ta naloga je važna, prevažna: *podajati slovenskemu ljudstvu hrano krščanskih naukov, da ga ne premotijo socijalni demokrati in ga ne tirajo v revolucijo.* Kateri slovenski ali slovanski list v Primorju se še bori proti temu glavnemu sovražniku cerkve, države in naroda?! Nimajo razuma zato!

Zatorej pa ti „Primorski list“, tem krepkejše, tem odločnije izvršuj svoj posel. Bog te blagoslovi, Bog te pripelji do zmage!

Deželni zbor goriški.

I. seja 28. decembra.

Po slovesni sv. maši, katero je daroval v stolnici mil. prošt msg. Jordan, pričel se je deželni zbor ob navzočnosti vseh poslancev.

Sejo je otvoril deželni glavar eksc. Fr. grof Coronini. Pozdravil je navzoče de-

želne poslance. Sklican je deželni zbor v ta namen, da se dovoli provizorično pobiranje deželnih priklad in deželne naklade. Omenjal je tudi elementarnih nezgod, ki so zadele deželo, ter izraža nado na državno podporo.

Vladni zastopnik je pozdravil poslance v obeh deželnih jezikih.

Posl. Berbuč interpeluje ministra za notranje zadeve, da se zgrade nekatere ceste med Sočo in Idrijo v kanalskem okraju.

Posl. Grča pa v svoji interpelaciji zahteva, da se razpusti društvo za namakanje tržiške ravnice, ter se določeni denar vpotrebi za javna dela v deželi, sosebno v gradiščanskem okraju.

Na to je prišlo na dnevni red poročilo dež. odbora o pobiranju davkov. Poročevalec dr. Tuma je predlagal naslednji načrt zakona:

Od 1. januarija do konca aprila 1897 se bodo:

I. Opravljali navadni upravni stroški po potrebi v mejah proračuna dež. zaloga potrjenega za l. 1896, toda na račun kreditov, ki se določijo v dotičnih poglavjih in naslovih proračuna deželnega zaloga za leto 1897.

II. Pobirale za deželni zalog:

a) doklada po 8 odst. na skupno svoto vseh državnih zemljiških davkov.

b) doklada po 12 odstotkov na skupno svoto države najemarine, lušarine, obrtarine in dohodarine;

c) naklada po 20 odst. na vžitnino mesa, vina in mošta;

d) davščina 50 kr. od vsacega hektolitra na drobno potočenega piva;

e) davščina 18 kr. od vsacega litra na drobno potočenih žganjin, navedenih v I. členu B. II. prva točka, zakona z dne 18. maja 1875 (drž. zak. št. 84) in 10 kr. od vsacega litra na drobno potočenih žganjin, omenjenih v 2. točki istega zakonovega člena.

Zakon je bil soglasno vsprejet tudi v drugem in zadnjem branju in deželni zbor zaključen ob 12. uri.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Slovenski štajerski poslanci so sklenili, da vstopijo v deželni zbor. Ponočili bodo zopet zahteve štajerskih Slovencev.

Splošno in tajno volilno pravico vpeljejo deželni zbori kranjski, štajerski češki in moravski. Da bi se zgodilo le pred novimi državnozborskimi volitvami.

Županom v Pragi je izvoljen staročeh dr. Srb. Mladočehi mu nasprotujejo, ker ni bil izvoljen dr. Podlipny.

PD 1525/1981

Jav - Zupnan

Deželni predsednikom v Sleziji je imenovan grof *Clary Aldringen*, o katerem se je svojedobno govorilo, da postane predsednik koroški.

Češki katoličani so začeli izdajati nov list pod naslovom „Katoličke Listy.“ Stopiti hočejo kot dobro organizovana stranka v boj povodom prihodnjih državnozbornih volitev.

Državni zbor je v zadnji seji sprejel zakon o prodaji živinske soli.

Italijanski državnozborni poslanci so sklenili v prihodnjem državnem zboru ustanoviti italijanski klub.

Deželni glavarjem so imenovani: za Nižje-Avstrijsko bar. Gudenus namestnikom dunajski župan Strobach; za Štajersko grof Wurmbbrand, namestnikom dr. Serbec; za Moravsko grof Vetter, namestnikom opat Korcian; za Slezijo grof Larisch namestnikom kardinal Kopp.

Poljska ljudska stranka je sestavila posebni osrednji volilni odbor. Zavrgla je poljski klub v državnem zboru, kakor je sedaj, ter izjavila, da poslanci ljudske stranke ne smeje pristopiti k tej zvezi. Plemenitašem to seveda ne vgaja, da se je tudi poljski kmet začel gibati.

Vnanje države

Italijanski davkoplačevalci dobe nepričakovano darilo za novo leto. Vlada od njih namreč zahteva 9 milijonov lir za nakup novih pušk. Ljudstvo gotovo ne bo de veselo tega noveletnega „darila“.

Francoski višji vojni svet je sklenil preosnovati vso vojsko ter jo zdatno pomnožiti. Davkoplačevalci bodo morali žrtvovati vže takoj prihodnje leto okolu 200 milijonov frankov. Pa ne samo francosko ljudstvo bo zadet s tem grozen udarec, marveč malone celo Evropo, ker druge države ne bodo hotele zaostati za Francijo.

V Srbiji so odstopili stari ministri za njimi menda nihče ne pretaka solz. Kraj je poklical z Dunaja poslanika Simiča, ki je sestavil novo ministerstvo.

Proti morilem ministrá Stambulova se je vršila sodnijska obravnava.

Mej Irci je v zadnjem času jelo vreti. Pokazalo se je namreč da Irci plačujejo najmanj del vseh skupnih stroškov, mej tem ko bi morali plačevati le dvajseti del. Irci sedaj zahtevajo odškodnino; toda angleška vlada ima gluba ušesa.

L I S T E K

S R E Č A.

(K. Dvorjanec.)

Pust jesenski dan je bil. Mrzli sever je bril po mrtvi naravi, ko smo moleč in žalostnih obrazov stali pri odprtem grobu, v katerega so ravnokar štirje možje spustili belo pobarvano krsto.

Duhovnik je odmolil molitve.

Zamolklo je bobnelo, ko je padala prst na krsto izpod motik urnih pogrebcev. Kmalu Te je zakrila zemlja, najljubši mi prijatelj Alojzij Ti si me zapustil, a ni me zapustil spomin na Te. Kako neki! Saj mi ga vedno in vedno budi Tvoja knjžica, iz katere podajam te kratke podobice mej svet. Dobro vem, da bi to Tvoji skromnosti ne bilo všeč. Toda oprost! Vodila me je pri tem dobra misel. Nikak spominik ne kaže kraja, kjer čakajo vstajenja Tvoje kosti. Te vrstice, mislil sem si, naj ga vsaj nekoliko namestijo.

I.

Nekoč je grški modrijan Solon obiskal zelo bogatega lidijskega kralja Kreza. Kralj prijazno sprejme slovečega modrijana, ga debro pogosti in mu razkaže svoje ogromne zaklade. Naposled ga vpraša:

„Ali nisem najsrečnejši človek na svetu?“

„Ne, nisi. Pred smertjo se ne more nihče srečnega imenovati“ odgovori modrijan čudečemu se kralju, ki ni pričakoval takega odgovora.

Mrzlo se je kralj poslovil od Solona.

Pa kako resnične so bile modrijanove besede!

Socijalni pogovori.

Paberki iz socijalno-demokratskega tabora. — Z zadnjega socijalno-demokratskega shoda o *Goti na Nemškem* je zani-vo, kako hočejo judje vse spraviti pod se. Dozdaj imajo vse večje socijalno-demokratske časopise judje v rokah; tako n. pr. *Sächs. Arbeiterzeitung* — jud Gradener, *Münchener Post* — jud Kohn, dunajsko *Arbeiterzeitung* — jud Adler. Samo „Vorwärts“ ima nejud Libknecht v rokah. Dasi ta stari socialist nima kar nobene vere in nobene sledi kakega protijudovskega duha, ga vendar judje ne morejo. Vže večkrat preje in pri gotskem shodu so zopet zabavljali proti 71 letnemu starcu, da njegov list ni dober. Juda *Braun* in *Kvark* bi rada prišla pri listu na krmilo in zato sta zabavljala proti Libknehtu. Milujemo ga, da mora na svoja stara leta skušati toliko nevhvaležnosti od lastnih „sodrugov“ zato, ker ni jud. — Socijalni demokratje so zopet pokazali, kako se bo godilo delavcem pod njimi. V belgijskem mestu Gentu imajo tvornico z imenom „Vorrut“. Vodi jo socialist Anseele V ti tvornici so nekatere delavke delale po 16 ur na dan in od plače, ki so jo zaslužile nad 10 ur, jim je Anseele trgjal po 40%. Sodišče ga je prijelo in njega in 4 njegove „sodruge“ obsodilo k denarnim kaznim. Anseele se je izgovarjal, da je plača, ki jo dobi delavka zato, kar več dela. — *darilo*. Nesramni hinavci, tako delajo sami z delavci! Ne vemo, ali naj se bolj čudimo grdi hinavščini socijalne demokracije, ali neumnosti tistih, ki jej verujejo. Tako delajo socialisti! Katoliška belgijska vlada pa skrbi na vso moč, da bi zakonodavno vredila boljše razmere za delavce. Za državna dela je vže določena najmanjša plača, pod katero se ne smejo oddajati. Uvedlo se je zavarovanje proti nezgodam. Določilo se je, kakšna mora biti delavska pogodba in kako se mora v tvornicah skrbeti za zdravje in nravnost. — Na Švicarskem, ki se imenuje najslobodnejša zemlja in kjer je vže zdavnej uvedena splošna volivna pravica, je bilo pri volitvah v „Narodni svet“ (to se pravi v drž. zbornico) izvoljenih 147 poslancev in med njimi samo dva socijalna demokrata. Iz tega se javno vidi, da slobodoljubni pametni Švicarji ne marajo — socialistov. Tudi na Francoskem jim vedno

Kmalu na to je prihrumel perzijski kralj Cir z močno vojsko v Krezovo kraljestvo ter ga podjarmil, Kreza samega pa vjel in na smrt obsodil. Vže je švigal plamen okoli Kreza, zvezanega na grmadi, ko se je spomnil Solonovih besed. Prepričanje o njih bridki resnici se je živo kazalo v vskliku: „Solon, Solon, Solon!“

Zgodovina nam pripoveduje, da ga je Cir pomilostil. Krez je od sedaj naprej vse drugače mislil kakor takrat, ko se je poslavljajal od Solona.

**

Velikemu delu Evrope je gospodovala Napoleonova beseda; skoro celi svet je trepetal pred njegovim imenom. Tedaj je stal na vrhuncu časti, slave in moči. Ali je bil pa tudi srečen? O ne! Nikakor ni bil zadovoljen s tem, kar je imel; njegovo srce je hrepenelo še po večji slavi. Kjer pa ni zadovoljnosti, tam tudi sreče ni.

Pri neki pojedini, katero je Napoleon napravil svojim častnikom, je vsak izmej gostov omenil najsrečnejši dan svojega življenja. Tudi na Napoleona je prišla vrsta. Povprašal jih je, kaj menijo, kateri dan bi bil najsrečnejši v njegovem življenju. Visoki častniki so naštevali dneve slavnih zmag, pa Napoleon jim je odkimaval. Solza mu je igrala v očesu, ko je imenoval najsrečnejši dan svojega življenja dan prvega sv. obhajila, tisti srečni dan, ko je prvič prejel Gospoda Boga v svoje srce, on, ubogi črvič zemlje vsegamogočnega Boga, stvar svojega Stvarnika...

Takrat v zorni mladosti še ni poznal hudih strasti, še ni poznal sveta. V otročji priprostosti je nedolžno živel in srečen je bil. Sedaj pa, ko se mu klanjajo narodi, ko

bolj obračajo hrbet. Samo tam kjer imajo judje javno mnenje v rokah, na Nemškem in v Avstriji jim cvete — pšenica.

Zavarovanje za starost. Dne 7. decembra se je oglašil laški finančni minister Alojzij Lucati v zbornici, da predloži v kratkem načrt za delavske pokojnine. Vlada bo imela po tem načrtu dolžnost vspodbujati delodajavce in delavce, naj se v posamnih podjetjih pridružijo starostni zavarovalnici. Država bo dala v podporo 10 milijonov lir na leto; vrhu tega bo vsako leto darovala 500.000 lir temu koristnemu zavodu. Zavarovalnica se bo brez uradniških sitnostij sama upravljala. Vodil jo bo najboljši in najdobrotnejši denarni zavod, namreč — milanska hranilnica. — Če je kaj takega mogoče v zadolženi laški državi, koliko ložje bi bilo pri nas. — Drugi, še značilnejši vzgled zavarovanja za starost imamo v zadnjem času v *Novi Zelandiji*. Za tamošnjo naselbino se ustanovi tako-le preskrbljenje ubožnih starih ljudij: Vsak naselnik, ki je bil vsaj zadnja tri leta v naselbini, ki zadnjih deset let ni bil več nego 18 mesecev izven nje in katerega dohodki ne presegajo 500 gl., dobi po pretečenem 65 letu po 6 gl. na teden do svoje smrti. Ta pokojnina se izplačuje pri poštnih uradih. Stroški zanjo se pokrijejo iz raznih davkov, n. pr. na zabavo, na igre in s povečano carino na uvoženo blago. — Celo v novi Zelandiji, tako rekoč v najbolj divjih krajih, se vresničuje zavarovanje za starost. Le pri nas se tega vprašanja nobeden resno ne loti. Ali smo res slabši nego sestradani Lahi in ali res ne umevamo ni toliko potreba svojega časa, kot naselniki zapuščene Zelandije? Sram bodi vsakogar, ki si dá to očitati!

Dopisi.

Iz Kromberga. Ne da se tajiti, da so sv. misijoni nujna potreba sedanjega časa, da v marsikaterem lahkomisljenem, srcu zveličavno vero na novo oživijo in uterde. Da je temu resnica, prepričali smo se tudi mi, ko smo obhajali sv. misijon.

Nepozaben nam ostane, če se spomnimo dobrot in milosti ki jih je ljubi Bog podelil onim, ki so se ga z gorečo pobožnostjo vdeleževali. Vkljub slabemu vremenu je bila udeležba velika. Voditelji so bili č. oo. lazaristi: Heidrich, Nežmah i Krivec.

se tisoč rok giblje na eno besedo njegovih ust — ni srečen.

**

To vam je bilo živo življenje tam gori v gradu Skalniku. Čez dan je pel lovski rog po mogočnih hrastovih in temnih jelovih gozdih in lajanje lovskih psov je odmevalo po gošči. Zvečer pa so se šibile z najljajšimi jedmi in najboljšo vinsko kaplico obložene mize, za katerimi je sedel grajščak s svojimi prijatelji. Godci so godli in krajšali gospodi čas. Tako je bilo dan na dan. Veselica se je vrstila za veselico, gostija je sledila gostiji. Mladi grajščak je imel vsega dovolj, kar mu je mogel svet dati, in vžival je vse naslade v polni meri, toda srečen ni bil. Črv vesti, ki mu je glodal srce, mu ni dal miru. Zastonj je hitel od veselice do veselice, ko metulj od cvetke do cvetke; zastonj je iskal miru v šumečih dvoranah; zastonj v vinu. Vedno in povsod ga je spremljal notranji glas, ki mu je očital grozno pregreho. V najglasnejši družbi mu je bil živo pred očmi tisti grozni večer, ko je podal lastnemu bratu kozarec strupa, da bi si prisvojil njegovo premoženje. Zdelo se mu je, da sliši mej najslajšo godbo žalostno in bridko ječanje in stokanje v groznih bolečinah umirajočega brata.

Nesrečno je živel in žalostno končal.

Pred nekaj leti je umrl v norišnici.

**

Premožen in spoštovan je naš sosed Bogatin. Njegovi gozdi so gosto zrasčeni, njegovi travniki so najlepši, njegovo polje je najbolj obdelano in mogočno se dviga njegovo domovje iznad pritlikovega poslopja njegovih sosedov. Pa tudi petičen je Bo-

12. pr. mes. popoldne pričali so sv. misijon z kerščanskim naukom in spovedjo. Drugi dan v nedeljo je bil uvodni govor v. č. g. voditelja, sv. maša in skitno sv. obhajilo prejšnji dan spovedanih otrok.

Ganljiva je bila krstna obljuba! Kamenito srce se mora pri tacih prizorih nehote omečiti, ko sliši nežno dečo slovesno prisegati živo vero, zvestobo i ljubezen svojemu Izveličarju, z junaško, nevstrašeno navdušenostjo napovedati boj zapeljivemu svetu in satanu.

Da si je pobožnost vsak dan pričela ob petih v jutro in končala ob osmih zvečer — izuzemši le kratkega odmora od poldne do dveh — je bila prostorna cerkev zastavljena do zadnjega kotiča. Pri sklepu pa je bila velika gnječa. Govori so bili temeljiti, globoko premišljeni, vendar priprosti, da so v poslušalcih zapustili globok, nepozaben utis.

Vsebinska je bila praktična, primerna krajevnim in časovnim razmeram. Vsak večer ob osmih zapel je vikarijski, kakor tudi podrožnic zvon, budeč grešnike k poboljšanju in pokori. Vsako jutro ob štirih pa je vzbudilo lepoglasno priterkavanje ubranih zvonov duhovnjane, vabeč je v domačo cerkev k sv. opravilu.

Kedo bi pozabil petka, dneva sprave! Marsikatero sovražno srce, ki je gojilo sovražstvo in kahalno maščevalnost v več letih in leta, se je, zaslišajoč milodoneče glasove ubranega priterkavanja k spravi, omečilo in s sovražnikom sprijaznilo.

V mnoge družine povernili so se ljubi mir, zvestoba, vdanost in pokorščina.

V saboto je bilo sv. obhajilo za varibe, v nedeljo pa slovesno skupno sv. obhajilo. Kroua sv. misijona je bil sklepni govor. Ni bilo poslušalca, da ni bil ganjen do solz.

Ob treh popoldne je bil blagoslov misijonskega križa, križcev, rožnih vencev, svetinjič, škapulirjev M. B. karmelske in žalostne M. B. Običajni spreved je izostal radi neugodnega vremena. V pondeljek zjutraj ob šestih brala se je sv. maša za ubrane duhovnjane. Nepričakovana je bila tudi ta dan udeležba moškega spola, darujoč sv. obhajilo v prid vernim dušam.

Koliko je koristil sv. misijon, prvi v tej duhovniji, značo je le Bogu. Njemu torej čast in hvala za obilne milosti in posebno pomoč!

Preserčna hvala visoko č. oo. patrom za njihov trud in neumorno požertovalnost, Bog Vsemogočni bodi jim plačnik!

Dolžnost mi tudi veleva prav iskreno

gatin. Večina naših vaščanov je zapisana v njegovi dolžni knjigi.

„Srečen je srečen naš sosed Bogatin“ so nekedaj enoglasno govorili naši vaščanje. Ali sedaj? Splošno se govori: „Nesreča je obškala Bogatina“. Sina krije tuja zemlja doli v gorati Bosni, kjer mu je sovražna kroglja prestrigla nit življenja. Ni še zaceljena globoka rana, vže ga je zadela nova bridkost. Davi je zapel zvon mrtvaško pesen Bogatinovi hčeri, ki je bila po sinovi smrti edino npanje njegove hiše. Kako nesrečnega se čuti Bogatin! Kako zavida siromašne sosede, ki se s trudem živijo, pa imajo zdrave otroke! Polovico svojega premoževja, še več, veliko več bi dal temu, ki bi mu hčer k življenju obudil. Toda zastoj! Zakladi vsega sveta ne morejo življenja podaljšati niti za en sam trenutek, še manje pa morejo komu življenje dati. Bogatin ne najde nikjer pomoči. Nesrečni Bogatin!

Danes smo pokopali starega Trdoglava. Čuden mož je bil to. Ni imel zakonske družice, ki bi mu pomagala nositi težave življenja, ni imel nikogar, ki bi mu bil sladil dneve sive starosti. Sam je stanoval v svoji hiši, sam si je kuhaj, sam pral, sploh za vse je sam skrbel.

Mož je bil suh in koščen. Navadno je tičal v stranski izbi, ketere praga ni prestopila živa duša. Le tedaj je zapustil dom, keder je šel upnike tirjat. Pa še takrat se je dvakrat, trikrat povrnil in skrbno pre-

zahvaliti se veleč g. I. Dermastia, verlemu kapelanu Solkanskemu, ki je ves čas sv. misijona neutrudljivo spovedoval, preč. g. Lileku, župniku, ki je bil več dni izdatna pomoč, častitemu gospodu I. Kraševcu ajševskemu učitelju, za blagohotno izvežbanje tukajšnjih pevcev, ki so z milim petjem povzdigovali slovesnost in vsem p. n. gospodom iz mesta in dežele, ki so blagovoljno sodelovali. Bog povrni!

S Krasa. Strokovnjak v odgoji profesor Ohler v Mogunci vpraša: „Kdo ima biti učitelj, oziroma odgojitelj deklic?“ Odgovarja pa tako: „Pobožna, ponižna, uboga, čista, potrpežljiva, ljubezniva devica, koja ceni poduk kot službo božjo, da vodi sebi izročeno dečo do blaženstva, ter da sama doseže večno srečo. To je torej skrivnost dekliške odgoje.“

Ko je preč. g. Golmajer prvič bral to izjavo, je vskliknil: „To se vse strinja z mojimi skušnjami“. Cdočil se je tedaj vse svoje premoženje žrtvovati redovnicam za odgojo ljubijeni slovenskih deklic. In res je redovnicam daroval svojo hišo ter ves prihranjeni denar. Tako je skoraj vže dovršil dvorazredno dekliško šolo v Tomaju ki ima služiti širjemu krogu. Kaj ne g. vrednik, da takega moža se ne vdobi povsodi, ter vsaki čas? Marsikedo, ko je videl zidanje in spoznal namero preč. g. Golmajerja je pripomnil: „Tako možje so redki“.

Toda blagemu dobrotniku je primanjkovalo nekaj denarja, zato se je obrnil do dobrih krščanskih src, ki mu tudi v obilici pomagajo. Ne vemo pač zakaj se je dopisnik v „Soči“ na tako nedostojen način zagnal v osebo mnogozasluznega moža!

Kraševac.

Iz Gradca, 27. decembra. — Dragi „Primorski list“, z veselim srcem ti danes poročam par vrstic. Tudi mi slovenski vojaki smo imeli letos lep „sveti večer“. V krasno z zelenjem ozalšanej sobi v vojašnici bilo je postavljeno orjaško „božično drevo“. Da ni bilo prazno, to se zna. Spreddaj pa je stal ličen slavalok do stropa, vesh iz zelenja; vanj je bilo vpletenih več malih zastavic, na straneh pa „bridka sabljica“ in samokres, ki sta kazala kakšen je naš poklic: braniti domovino pred sovražnikom. Vojaki dobili so vsak ta večer tudi piva in kruha, zraven pa še prav lepe darove, ktere je vse sam kupil in razdelil gospod stotnik. Mož je sicer Nemeč, pa najbolj ljubi slovenske rojake. S tako dobrim gospodom se more ponasati le naša baterija. Gospod je govoril lepe besede, rekel je:

„gledoval in poskušal, jeli vse trdno zaprto. Upnikov je pa imel veliko število, dvakrat toliko kakor je prstov na rokah, če se več ne. Posojeval je na visoke obresti, a še za te ga je bilo težko izprostiti. Kedor ni imel posestva, temu ni dal niti beliča; odslovil ga je z izgovarjanjem, da so slabi časi, da sam komaj izhaja se žulji svojih rok, da nima, čeprav je imel v stranski izbi v okovanem zaboju lepo kopico srebrnjakov in bankovcev. Slabo je bil oblečen. Tudi dobre hrane si ni privoščil, nikari vže čase vina, ako bi moral sam plačati. In koliko skrbi je imel! Podnevi si ni upal od hiše, a ponoči mu ni bilo nikedar dovolj zaprto. In kako slabo je spal! Skrb za premoženje mu ni dala mirne ure ne podnevi, ne ponoči. Postiljal si je na zaboju, pa še ni imel miru.“

Zadujo zimo je začel bolehati. Le s težavo so ga pregovorili, da je vzel staro ženico v hišo, ki mu je stregla. Pa kako težko je umrl! Kako težko je zapustil svoje zakiade! Pozno v noči je bilo. Sam je bil v izbi. S težavo je vstal, odprl zaboju ter prešteval in prešteval bankovce in srebrnjake. Naposled je strésel ves srebrni denar v vrečico in jo kolikor moči trdno zavezal. Bog ve, kaj je namerjal z njo storiti. Zjutraj so ga našli mrtvega. Vznak je ležal na tleh; z desnico je objemal zaboju v levici je pa krčevito tiščal vrečico z denarjem. —

„Gotovo bi vsak doma pri svojih stariših najrajše praznoval božični večer na tujem, pa kliče nas cesar in domovina!“ H koncu zagromel je trikratni „živio!“ na cesarja in domovino. Naj povem da pri našem topničarskem polku so sami kranjski in primorski fantje. H koncu le še: Veselo novo leto!

Novški.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. V Ljubljani postavijo spomenik Valvazorju. — V Črnem Vrhu pri Litiji razsaja škrlatina. — V Sestranski Vasi pogorela je žaga Fr. Stanovika. Zgorel je tudi 74letni žagar Nace Oblak. — Na ljubljanski c. kr. obrtni otrokovni šoli je razstava tujezemskih vezenin. — Zmerznil je v gozdu pod Snežnikom J. Zgavč iz Budanj. — V Črnomlju so slovesno blagoslovili vso prenovljeno župnijsko cerkev. — Vsled žganja je umrl Podlipo oženjeni, 32letni kočar V. Jereb. — Vsled deževja narasla Sora je razdrla jez mlinarja Marcine, ter odnesla lesen most pod Gaberkom. — Neznani tatovi odnesli so iz postajične blagajne na Savi pri Litiji znesek 75 gld. — V Leceah je neki hlapec znan kot pijanec, skočil pod vlak. Bil je takoj mrtev. — Ob hrvaški meji se vedno pogosteje oglašajo tatje. — Na Trati so mladeniči zabodli vojaka na dopustu, ker jih je v cerkvi opominjal.

Na Štajerskem. — V Konjicah je kneginja Windisch-Graetz dala za božič 26 ubogih šolarjev in 26 revnih šolaric na novo obleči. — Umrl je v Celju č. g. Florijan Klenie, župnik in profesor v pokoju. — V občinski zastop celjske okolice izvoljeni so sami Slovenci. — Umrl je gosp. Anton Freuensfeld, učitelj v Ormoži. — V Laznici pri Mariboru povozil je vlak neko ubeglo kravo. — Dr. Fridrich naseli se k ot zdravnika v Žalcu. — V Lučah so naredili nov most čez Savinjo. — V Mariboru se je obesil davčni pristav Pinterič. — V Brežicah je umrla g. Pregelj, velika dobrotnica revnim dijakom. — V trboveljski okolici še vedno razsajajo otročje bolezni. — Morilca Fermeta, ki se je delal blaznega, so spoznali zdravniki zdravim. Odpeljali so ga zopet v Celje.

Na Koroškem. — V Greifenburgu, Št. Jurju v labodski dolini in Medgorjah so obhajali sv. misijon. — Č. g. Križaj, vnet Slovenec je pel novo mašo v Celovcu. — V Hodišah je imela družba živinorejcev shod. — Preč. g. J. Wieser dekan v Velikovcu je osnoval v bolnišnici Elizabetink vstanovo 3000 gld, za katero se bode oskrbovala jedna bolnica. — Novo hranilnico vstanovijo v Svincu. — V osojskem jezeru je utonil neki hlapec. — V Celovcu se je vstrelil č. gr. gozdni svetovalec Fr. Suda. Bil je baje bolan na možganih. — V Celovcu snujejo zavetišče za rokodelske učence. — Prevaljsko kat. delavsko društvo je imelo shod na Fari. Govoril je č. g. Podgorc. — Predsednikom deželne sodnije v Celovcu je imenovan dvorni svetovalec dr. Perko, zmožen je slovenščine. — Slovensko šolo v Velikovcu je nadzoroval novi c. kr. deželni šolski nadzornik Palla. Dosedaj ni obiskal še nobene šole koroške.

NOVICE.

Nadškof Sarajevski, dr. Stadler, je hudo bolan. Zdravniki nimajo nade, da ozdravi. Brzojavnim potom so prosili papeževga blagoslova bolniku.

Policijski svečnik *Krištof Bušič* je imenovan vladnim svetnikom in policijskim ravnateljem v Trstu. Novi ravnatelj je rodom iz Milj in govori slovenski.

Sv. oče papež so imenovali kardinala Ledohcoovskega, Poljaka, zaščitnikom akademije „dei Nobili ecclesiastici“, kjer je on sam pripravljaj se za više duh, pastirstvo. Tako nas cenijo (Slovane) najviši pastir, naslednik sv. Petra. Bog ga nam ohrani še mnogo let.

Prevzvišni škofje so za nov kate-

kizem v obliki današnjih potreb. Govori se, da ga predložijo sv. stolici v potrdilo.

Na **Kostanjevici** pri č. oo. frančiškanih je bilo leta 1896. 30.400 vernikov obhajenih.

Katoliški Obzornik. Ker „Rimski Katolik“ preneha, sklenil je odbor „Leonove družbe“, da bode izdajal nov list za svoje glasilo pod imenom: „*Katoliški Obzornik*“. Novi list bode zavzemal isto stališče kakor „Rimski Katolik“. Reševal bo načeloma časovna politiška in socialna vprašanja; pereča vprašanja iz slovstva in zgodovine, iz naravoslovja in pravoznanstva. Učil pravico, razkrival krivico; hvalil resnico, zamedal laž.

„*Katoliški Obzornik*“ bo izhajal v Ljubljani. Vrejeval ga bode tajnik „Leonove družbe“, dr. Aleš Ušeničnik. Prva številka izide v februarju. Vstanovitelj in redni člani „Leonove družbe“ ga bodo dobivali brezplačno; podporni člani za 1 gld.; vsi drugi pa za 2 gld. 50 kr. Naročnino naj pošlje vsak pod naslovom: „Leonova družba“ v Ljubljani.

Premeščenja v duhovnikih. Na mesto č. g. Budina pri sv. Ignaciju v Gorici, pride č. g. J. Korsič, duhovni pomočnik v Rifenbergu, na slednjega mesto pa č. g. Blažko, duhovni pomočnik v Podmelcu.

Prijateljska beseda. Da se slovenščina iz goriških crkvâ samooblastno, kar meni nič tebi nič odpravlja, gotovo ni prav. Mi moramo to odločno obsojati, upamo pa zatrdno, da se opravičene tožbe Slovencev proti takemu počenju ne bodo prezirale. Seveda s tem pa tudi ne odobrujemo pisave naše „Soče“ o tej zadevi, pisave, ki ne pozna nobenega spoštovanja do cerkvene oblasti. Mi ravno tako kakor „Eco del Littorale“ enako pisavo obsojamo. Vender, želeli bi, da bi poslednji list, govoreč o tej zadevi, vsaj z eno besedo pokazal, da se sê samooblastnim novotarjenjem na škodo slovenščini po goriških cerkvah ne zлага. Ena beseda v prid pravični stvari bi bila na mestu in bi naredila najboljši vtis. Ali vsaj tako ne pisati, da se zdi, kakor bi se odobravalo ravnanje tistih, ki vpeljujejo ali zakrivljajo Slovencev sovražne novotarije. Bratje, bodimo vender pravični, spcštujmo, zagovarjajmo drug drugega pravice! Drugače se ne bo nikedar zacelila globoka rana na našem katoliškem telesu, rana, ki so nam jo vsekali nesrečni narodnostni prepri.

Iz Trsta 31. dec. Tržaške Slovence prosimo, naj se pomirijo in naj zaupajo v pravičnost in previdnost svojega višjega Nadpastirja. Od pristojne strani smo dobili naslednje pojasnilo. Vže l. 1895 je bivši tržaški škof presviti g. Glavina bil odločil, da se pošlje v Barkolo, Rojan in Škeden po enega duhovnega pomočnika, ki bi pridigal tudi italijanski ter podučeval krščanski nauk na tamošnjih laških solah. Visoka vlada je v sporazumenji z magistratom dotičnim gg. kapelanom zistemizirala plače in jim priredila stanovanje v Barkoli in Rojanu. Kasneje je magistrat poprosil, da se gg. kapelani nastavijo. Ordinarijat je na to odgovoril, da za zdaj ne more poslati nobenega, ker nima za to sposobnih. Za tem je prosil magistrat, naj bi se, ako ni mogoče poslati v Rojan kapelana, vsaj župniku naložilo, da bi on poleg slov. pridige, tudi italijanski pridigal. Kaj je hotel ordinarijat na to odgovoriti, potem ko je vže odločil, da se dovoli v Rojanu italijanska pridiga? Da je bil dosleden, je odločil: slovenska pridiga bode zjutraj in pri veliki maši; krščanski nauk popoldne ostane kakor doslej; edino mej prvo in veliko mašo, ob 9. uri, bode maša z italijansko pridigo. Slovenci torej niso, vsled tega odloka ničesar izgubili. Ordinarijatu pa se je zdelo potrebno preskrbeti v Rojanu tudi italijansko pridigo, ker biva tam zadostno število Lahov; kakor je tudi v mestu za Slovence preskrbljeno, da slišijo božjo besedo v svojem jeziku. — Še enkrat: zaupajte očetovski skrbi in ljubezni Tistega, ki vam ga je poslal Bog!

„**Vse slovensko jih bode**“. „Lekarna“ v gosposki ulici, „račun“ v tvrdki A. F. itd., le zaslužek od Slovencev, le slovenske denarje pospravijo vsi preradi. Sestradaimo jude in njih somišljenike ogrnjene z liberalnim in „katoliškim“ plaščem, poženimo jih preko meje v deželo del „si“, da jih ne bodo zbadale več le parole „esotiche“, pa zavlada mir v deželi, kjer prebivajo slovenski in laški katoličani ne-le po imenu, no v resnici! Sen, up, vresniči se!

Podpirajte vse slovensko v Gorici, ker naši nasprotniki nas hočejo korenito pregnati od tod. K novemu letu poziva „Corriere“ svoje, da podpirajo „Lega nazionale“. Goriški Slovenci podpirajmo vse slovensko v Gorici! Saj tudi Lahi popirajo tako ali tako „vse laško v Gorici“.

„**Ni vode**“. Sveto noč in na sv. Štefan ni bilo vode v Gorici ni na javnih ni zasebnih studencih. Zopet je počila vodorodna cev. Lepe razmere! Za vre protislovensko je denarja dovolj in preveč! Za Slovence in Lahom prepotrebno dobro pitno vodo ni bilo doslej denarja, razven za načrte in komisije: kako in od kod jo napejljati v Gorico. Tudi napredujajmo!

Hranilnica in posojilnica v Šempetru pri Gorici je po tri mesečnem zavlaikanju venderle potrjena. Kdaj bo začela poslovati bomo poročali.

Detomor. Helena Renko v službi pri Murovcu v Lokovcu, porodila je nezakonsko dete. Da bi se ne zvedelo, je dete prebodla in pod neko zidovje zakopala. A ljudem se je njeno obnašanje čudno zdelo, naznanili so žendarmeriji v Čepovanu, ki je takoj pričela preiskavo in ubogo dete dobila, mater nečloveško pa izročila sodnji v Kanalu dne 29. dec. Res. jezi se lahko duhovnikom, ker pridigajo proti povasovanju, kaj ne? Če bi mladina poslušala glas svojih dušnih pastirjev, bi se kaj takega ne godilo

Pri Rinku na Reki sta dva tatova pretekli teden ukradla prav lepega konja z vozom in konjsko opravo. Najbrže sta jo popihala s plenom čez Beneško mejo. Huda je za gospodarja voznika taka zguba.

Volilni možje v peti skupini goriško-gradiščanski. Razmerje glasov v peti skupini za državno-zborsko volitev v Goriški bode naslednje: Združeni Italijani in Nemci (78.709 preb.) volijo 158 volilnih mož; Slovenci pa (135.020 preb.) 270. Po političnih okrajih voli; glavarstvo *goriško* 121 slovenskih in 48 italijanskih (Gorica sama 44) volilnih mož; *sežansko* 59 slovenskih; *tominško* 73 slovenskih; *gradiščansko* 11 slovenskih in 116 italijanskih. Volilni možje se bodo volili v vsaki občini. Glasovanje bo ustno. Po tem izkazu imamo Slovenci 90 glasov večine.

Po Cerkljanskem je južno vreme z dežjem spravilo ves sneg; le visoki hribi so še beli.

Lepo — ali kdaj? Iz Volčjega gradu nam pišejo: Dne 8. nov. lani je sklenil odbor našega bralnega društva, da se iz dohodkov društva kupi slamorezni stroj, katerega bi rabili udje brezplačno. Pa stroja še do danes — ni. Kdaj pride? — Dobili smo tudi novega občinskega čuvaja. Le občinske ceste imamo po starem, zelo slabe. Zopet: kdaj?

Vipavska železnica. Država zahteva od vdeležencev za vipavsko železnico 50 tisoč gld., ki se vže oglašeni od posameznih občin in zasebnikov. Pomenljivo pa je, da goriško mesto in trgovska zbornica nista podpisala niti beliča, dasi bode nova železnica največ koristila Gorici, katera se je za furlanski tramvaj obvezala plačevati 75 let po 12.500 gld.

V Sežani je bila 20. dec. razdelitev obuvala in obleke ubožnim šolarjem in šolaricam 66 otrok je bilo obdarovanih.

Slovenščina v Trstu. Akoravno je slovenski jezik tudi v Trstu deželni jezik, vender se upira italijansko mestno zastopstvo in magistrat ustreči temu dejstvu. Tržaški magistrat je namreč zavrnil 341 reklamacij, katere so vložili Slovenci v svo-

jem jeziku proti sostavi volilskih zapisnikov. Obrniti so se morali toraj vlagatelji do tržaškega namestništva, ki je vendar zabilčalo, da se magistrat mora ozirati na zahteve velike večine prebivalstva. In vkljub temu baje tržaški iredentovci nečejo še storiti potrebnih korakov, marveč so izvolili poseben odsek, ki to stvar pretresa. Tržaški in okoličanski Slovenci so dobili zopet nov, popolno jasen dokaz, da frama-sonskim lahom ni mar za narodnostni mir, temveč iščejo le vedno novega sovraštva. In pri vsem tem se z vladne strani ničesar ne stori, da bi se odpravile v nebo vpijoče krivice.

Nagla smrt. 48-letna Uršula Milič s Proseka je nesla mleko v Trst. Pri Bar-kovljanskem pokopališču se je izgrudila na tla in je na licu mesta izdihnila svojo dušo.

V mestni bolnišnici tržaški jelo je goreti in sicer v stari sušilnici. Vroče cevi so vžgale suho staro tramovje. Od tam se je ogenj lotil perila. Škode je okolu 8000 goldinarjev.

V Gropadi pri Trstu je pogorel senik posestnika Mahniča. Ogenj ni napravil druge škode.

Pomilovanja vreden siromak. Vojak I. Idrejšič 97. pešpolka v Trstu se je v nedeljo 20. nov. l. l. v veseli družbi nekoliko zakasnil, ter se vsled tega ni upal vrniti se v vojašnico. Blodil je skoro teden dni po okolici, prenočivši pod milim nebom v grmovju, v kakem jarku ali kjerkoli si bodi. Našli so tega siromaka dne šestega tega meseca zjutraj, čepečega v jarku ob cesti via Cisternone. Bil je brez zavesti. Spravili so ga v vojaško bolnišnico in tam se je pokazalo, da je bil siromak pol mrtev od gladi in truda in nogi sti mu bili zmrzli. Ubogemu mladeniču pojavil se je rak na obeh zmrzlih nogah in — da mu rešijo življenje — morali so mu odzagati obe nogi! In to prav pred Božičem. Strašna posledica mladeniške lehkomiselnosti. Siromak je res pomilovanja vreden.

Ubegla kaznenca. Kaznenca Fran Žnideršič in Ivan Bosketič izvršila sta v koperski kaznilnici več let ječe. Sedaj so ju morali oddati v Ljubljansko prisilno delavnico. Zapri so za par ur oba v občinski zapor, toda od tam sta pobegnila. Koperske oblasti so prijaviile to tržaškemu policijskemu ravnateljstvu. Bosketiča je prijela policija v Trstu, ko je beračil.

Nesreča ali zločin? Izmed štirih na morju izginolih Križanov so zopet našli truplo Janeza Sedmaka. Glava pokojnika je ranjena. Se li bode vsa zadeva razjasnila?

Nesreča. Postrežnica M. Stepančič je kuhala neko zmes za likanje podov. Vžgal se je terpentín v posodi. Ogenj se je prijel nje obleke in reva se je hudo opekla.

Nezgodna na železnici. Mej Kanfanarom in Rovinjem se je zlomil rels, vsled česar je poštni vlak skočil s tiru. Ponesrečil ni nihče, a materijelna škoda je precej velika.

Isterskega vina so v prvi polovici decembra izvozili iz poreškega pristanišča 1266 hoktolitrov.

Razpuščen shod brezvercev. Na Dunaju je bil na praznik sv. Štefana shod takozvanih „svobodno mislečih“. Tega shoda se je vdeležilo kakih 100 oseb. Vladni komisar pa je razpustil zbor, ker je jeden govornikov surovo napadal katoliško cerkev in nje obrede, ter navzoče narodnost pozival k odpadu od krščanstva.

Grozna nesreča. V Rešiči, malem trgu na Ogerskem, je mnogo ogljenic. Ogljenice so se vnele. Ne vé se, kdo je kriv grozni nesreči, kajti navadno ostajajo skriti oni, ki so pravi vzrok enakih katastrof. Do zdaj so izvlekli iz ognja mrtvih, težko ranjenih in zdravih rudarjev, a 45 se jih še nahaja v jami; so-li mrtvi ali živi? Kdo vé to?!

24 ur. Evropska konferenca je na Dunaju te dni sklenila, da na vseh železnicah vpelje srednje-evropski čas in 24 urno štetje. V Italiji je to štetje na železnicah vže vpeljano.

RAZNOTEROSTI.

„Centralna posojilnica slovenska v Krškem“, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %; nevzdignene obresti pripisuje poluletno h kapitalu. Do 500 gld. izplačuje brez odpovedi. — Posojila se dajejo le na osebni kredit proti menicam, in to le zadržnikom, ki vplačajo pristopnino (5 gld. ali vsaj 1% zaprosenega posojila) in 100 gld. deleža. Za posojila je obrestna mera 4 1/2%—5% (pri posojilnicah) 5 1/4% (pri oseb.) — Uradni dnevi so ob četrkih od 3.—4. ure popoldne. — Večja pojasnila daje načelstvo „Centralne posojilnice“ v Krškem.

Smrt — zdravnik. Žena knjigovodje velike trgovine na Dunaju je pred desetimi leti onemela. Vzrok temu je bila huda bolezen, koju je prej imela ta gospa; najimnitnejše zdravnike so vprašali za svet, ali vsi so zmajevali, češ bolezen je neozdravljiva. Nobenega upanja ni bilo, da ozdravi mlada, sicer zdrava gospa. Pride sveti večer. V domačem družinskem krogu se veselo pogovarja gospod ob strani svoje ljubljene a neme soproge. Na enkrat postane smrtnobled, omahne in se zgrudi na tla; ko mu domači prihite na pomoč, je vže — mrtev; srčna kap ga je zadela. Potrti in vsi v solzah stoje otroci okoli mrtvega očeta. Na enkrat čujejo besede: „Ubogi moj mož“, in začudeni se ozrejo. Glas, ki se po sobi razlega, je tuj in vendar tako znan, vsi pogledajo tja, od koder je zadonela beseda. Tam pa stoji gospa in njeni ustni ponavljate: „Ubogi moj mož!“ Grozen strah vsled smrti svojega moža ji je razvezal jezik — ona je ozdravela.

Röntgenovi žarki in „reberca“. Kakor znano, moreš z X-žarki fotografovati okostje človekovo. Portugalska kraljica, ki je za vsako vznajdbo zelo dovzetna, si je napravila nedolžno veselje, da je fotografovala z röntgenovimi žarki svoje dvorne gospé. Ti izdajalski žarki pa so baje izvedli grozne spake, ki izvirajo od tod, ker nosijo gospé ozke moderce ali „reberca“. Ko so dvorne dame ugledale „prekrasne“ podobe, so gróze odskočile in „rebercam“ slovo dale.

Mrličeva zaušnica. List „Mannana“, ki izhaja v mestu Corunna na Španjskem, pripoveduje ta-le dogodek: Pred par dnevi je opazil neki ribič v selu Bens blizu obrežja ntopljenca, plavajočega v morju. Urno je ribič izylekel mrliča na kopno, kajti hotel mu je izprazniti žepe ter si prisvojiti denar in druge vrednosti, katere bi se utegnile nahajati v žepih utopljenčevih. Mrlič je imel otrplo desno roko stegneno od sebe, v tem ko se je levica tiščala trupla. Baš ko je ribič segnil v notranji žep utopljenčeve suknje, upognila se je bliskoma desnica mrličeva in roka je padla težko ribiču na lice. Ta nenadna zaušnica ostrašila je tatu do smrti. Planil je kvišku ter zdivil domov. Ni se mogel več vzdržavati na nogah, moral je v posteljo. Naslednjega dne je umrl; vsled strahu zadela ga je káp na srcu. Stvar pa se da pojasniti povsem na ravno: ko je tat segnil v žep utopljenčeve suknje, pritisnil je bržkone z drugo roko nehoté in nevedoma mrliču na prsi in s tem stisnil otrple mišice, ki so — naravno — upognile roko utopljenčevu, in ista je po naključju zadela baš lice brezvestnega ribiča. „Ed.“

Na Bolgarskem se zmirom bolj opazuje ruski vpliv. To se je spoznalo pri kupčiski pogodbi med našo državo in med Bolgarskim. Kakor se sliši, knezu Ferdinandu ni prav nič koristil prekrst njegovega prvorojenca. O siromak bo moral ob času pobrati šila in kopita — pa pustiti svoje lavourike v deželi Eñjaltevi.

Dobro vspela „šala“. Neki posestnik se je vozil te dni iz Havra v Pariz. V železniškem kupeju je sedel njemu vstric dostojno oblečen mladenič ter sta se razgovarjala o tem in onem. Pozneje je došlo v

isti oddelek še drugih potnikov in razgovor je postal splošnejši. No, posestnik pa je zatem zaspal. Mladenič je na to izjavil sopotnikom, da je speči gospod njegov strije ter dodal, da mu ne zameri, ako se on, kakor nečak, nekoliko pošali z njim. Ta „šala“ pa je bila v tem, da mu je odpasal torbo z denarjem in zatem izjavil sopotnikom, da se hoče s torbo vred skriti v bližnjem vozu, samo da ne smejo ničesar povedati, ko se „strije“ probudi. To da bode dalo mnogo zabave, ker bode mislil „strije“, da mu je kdo ukradel denar. — Na prvi postaji je šel res „nečak“ iz vlaka, da se „skrije v drug kupé“. Kmalu zatem se je probudil posestnik in jel iskati svojo torbo. Ker pa je le ni našel, pričel je kričati in psovati. Sopotniki so mu povedali na to, da je torbo vzel njegov „nečak“, da se — „pošali“. A ko je mčz izjavil, da nima in ne pozna nikakoršnega nečaka, bilo je jasno vsem, da je torbo ukradel jako premeten lopov. V torbi je bilo 20.000 frankov in razni papirji. „Ed.“

Laški škandali. Korupcija v Italji mora biti velikanska. Ni ga dne, da bi se ne čulo o novih sleparstvih in defraudacijah. V Mesini je vlada prišla na sled velikanskim carinskim defraudacijam, vsled katerih je bila država tekom let osleparjena za milijone. V Kataniji je falirala ondota depozitna banka in je preiskava dokazala, da so falimenta krivi razni odlični politiki, bivši ministri in senatorji, kateri so v banki kradli kakor srake. Sodišče je vže prosilo dovoljenja, da bode preganjalo prizadete senatorje.

Za kratek čas.

Snaga je lepa reč. V krčmi sedi gospod in obedva. Bilo je poldne. „Ma, draga krčmarica! zakriči, spravite mi vendar od vratu to nadležno grdo mačko, kmalu mi bo z glavo v skledi!“ „O to je prav ljubeznjiva živalica! odgovori krčmarica; ja no, skleda, iz katere jeste, je njena navadna skleda, to mačka dobro pozna, in tedaj bi z Vami rada iz nje jedla.“

Ta je pametna! Dekle nese po rimski ulici v sredi velike gnječe ljudstva škafove na glavi. Eden in drugi ji gre s poti, da bi se dekletu ne ponesrečilo. Kar pride čedno oblečen mlad gospodič in se začne z dekletom norčavati in z rokami proti njej segati. Kaj stori sramožljivo in pošteno dekle? Štrbunkne mu škafove na glavo. Ves moker je gospodič dalje popiha. Bravo! bravo! zažene ljudstvo glas. —

In naše dekleta?!

Resnica na dan! Dva debela gospoda sedita v krčmi. Tone: ti glej, glej! krčmar mi je rekel, da sem jaz osel! Kaj se ti zdi? — Dolfo: „Ja, kaj hočeš, naš krčmar je grobian prve vrste, on pove vsakteremu resnico.“

Gotovost zveličanja Jurček in Mihec srečata izredno velikega moža. Jurček ga

nekaj časa občuduje, potem pa reče: „Ta pojde gotovo v nebeško kraljestvo!“

Mihec: „Kako to?“

Jurček: „Redki pojdejo v nebeško kraljestvo.“

Iz šole. Katehet: „Tonček, kaj so prinesli sv. trije kralji novorojenemu Zveličarju?“

Tonček: „Zlata, kadila in —“

Kat.: „No, in“

Tonček: „in šmira.“

Dobro mu je odgovoril. Brezverec proti duhovniku: „Vi bi vže lahko bili Bog, ker ste vže tolikokrat Boga zavžili.“

Duh: „Vi bi tudi vže lahko bili tele ali vol, ker ste toliko govejega mesa pojedli.“

Tretji: „Telečja pamet mu je pa le ostala.“

Luna trka. Naude: „Ti Karol, mene pa hodi luna trkat.“

K.: „Kako to?“

N.: „Vsako noč luna skozi okno ravno na mojo glavo sije.“

Slovensko ime. Huber proti tovarišu: „Veseli me, da imam vsaj na pol slovensko ime.“

Jako siljeno! Dekla prisopiha v prodajalnico mesnine in klobas. „Hitro, 2 kil. klobas!“

Ko je pa hitro ne postreže radi obilnega ljudstva, ponovi svojo željo in pristavi: hitro, hitro, klobase bodo za hudo bolno osebo“. No, to pa je bila vže sila.

Vslišana prošnja. Mlad doktorant prosi avdijence pri kralju Frideriku II. Težavno sicer po dolgi prošnji se mu slednjič vendar privoli, stopiti pred kralja.

„Kaj želite?“ vpraša ga kralj.

„Prosim, da bi mi Vaša milost podelila kakšno službo.“

„Odkod ste?“

„Sem iz Berlina.“ odgovori vprašani.

„Ne morem pomagati, ker Berlinci niste dosti vredni.“

„Vaša milost ima sicer morda prav, ali dve izjemi ste vendarle, za te stojim jaz dober, in živim in umerjem“

„In kedo so ti?“ upraša kralj prav radovedno.

„Vaša milost in — jaz“, bil je odgovor.

„No izjema mora v potrebi izjemi pomagati, ni drugače; hodite domu, Vi dobite službo.“

Ta je bil pa razmišljen. Neki zvezdogledec ravno tuhta in računi, kedaj se ta in ta planet zopet verne. V tem zavpije postrežnica:

„Gospod profesor! kedaj napravim juho in denem rajž kuhat?“

Profesor odgovori: „dné 27. septembra 1915“.

Odgovorni vrednik in izdajatelj J. Marušič.
Tiska Hilarijanska tiskarna.

Prihodnja številka „Primorskega Lista“ izide dné 10. januarja.

EDVARD PAVLIN

v GORICI

v Nunskih ulicah št. 10 nasproti gostilne

„BELEGA ZAJCA“

usoja si priporočati preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, cvetkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, čevlje, nogovice, rakev (truge) vsake velikosti, zlatih črk i. t. d.

Vse po nizkih cenah!

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

naznanja da je otvorilo društveno zalogo briskih vin v ulici Barzellini. V zalogi se dobivajo poleg pristne rebule tudi razna domača črna vina. Za pristnost se jamči.

Svečar J. Kopač v Gorici,

Solkanska cesta št. 9.

priporoča prečastitim cerkvenim oskrbništvam ter slavnemu občinstvu, garantirane pristne čebelno-voščene sveče kilg. po 2 gld. 45 kr.

Za pristnost teh sveč jamčim z 1000 kronami. V Trstu ima zastop in zalogo svojih sveč g. Iv. Lavrencich trgovec s cerkvenim orodjem in paramenti, Piazza Piccola za palačo municipija v Trstu.

Ima v zalogi tudi sveče za pogrebe.

Franc Jusina

črevljar v via Municipio št. 3 priporoča gospodom in gospem v svoji lastni delavnici iz najboljšega blaga izdelane čevlje, po najnižjih cenah.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, bejlon Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, instersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Mili-sveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje. — Cena ripmerna. — Postrežba točna.

G. LIKAR

v Gorici, Semeniška ulica h. št. 10, ima izborna zaloga vsakovrstnih pisarskih in šolskih potrebščin, tiskovin za duhovnije in županije, mašnih, šolskih in vpisnih knjig i. t. d.

po najnižji ceni.

Papir najboljše tvarine (kvalitete):
 uradni 500 pol . . . od gl. 2.40 navzgor
 predpisni " " " " 1.20 "
 pisemski mala 8.^{ka} 100 pol " " -.40 "
 " velika " 200 " " -.65 "
 Zavitki (koverte) zasebni
 in uradni 100 . . . " " -.20 "
 Škatla (144) peres . . . " " -.25 "
 " kamenitih pisal s popirjem ovite 25, 32, velike 55 kr. Posetnice (vizitke) s tiskom imena, 100 od 60 kr. navzgor. Tiskovine za županstva na četrtini pole, kakor so na primer „vabila“ v urad, jo stanejo 100 le 25 kr. Prendarki, računi, denarnični dnevnik in opravljeni zapisniki na jako trpežnem dokumentnem papirju stanejo pola 3 kr. Vse tiskovine na celi poli predpisnega papirja so po 1 1/2 kr. pola.

Preskrbuje tudi vsakovrstne tiskovine po najnižji ceni; na primer napis na tisoč zavitkov ali papirjev za 80 kr.

Z ozirom na dobro blago in najnižje cene priporoča se kupovalcem.

Prvi fotografski zavod

Antona Jerkiča

v Gorici

poleg škofije prevzame vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Neprekosljivo dela jamči.

Cene poštene.

C. kr. priv. krojni aparati.

Martin Poveraj,

trgovec in krojaški mojster v Gorici,

na Travniku št. 3. (v Cazzafurovi hiši — tik kavarne Imperiale).

Štejem si v čast, naznaniti p. n. svojim odjemalcem iz vseh stanov, prijateljem in ostalemu slavnemu občinstvu, da se nahaja moja trgovina z suknenim blagom in izgotovljenimi oblekami ter krojoška delavnica odslej
na Travniku št. 3 v I. nadstropju.

Slavnemu občinstvu se ponuja lepa priložnost, kupiti sedaj raznovrstno blago in izgotovljene obleke pod tovarniško ceno. Razprodajajo se po tako nizkih cenah, da se ni bati tekmovanja:

gotove možke obleke, menčikovi, haveloki, jesenske in zimske sukaje ter drugo blago.

Priporočaje se tudi nadaljni naklonjenosti svojih častitih odjemalcev v Gorici in na deželi, naznanjam, da sem preskrbel svojo zalogo z novim blagom iz večih tovarn.

Kedor hoče torej kupiti po ceni razno blago, naj ne zamudi lepo priložnost, dokler je v razprodaji velika izbira ter naj pride v mojo prodajalnico, kajti postrežem vsacega na splošno zadovoljnost.

Na Travniku št. 3

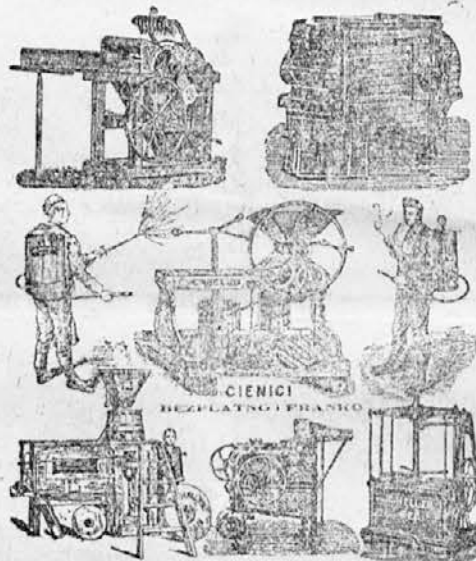
Na Travniku št. 3

C. kr. priv. krojni aparati.

Vse stroje za kmetijstvo!

9—20

SVE STROJEVE ZA GOSPODARSTVO

IG. HELLER, BEC

II. PRATERSTRASSE BR. 49.

Sadne mline s kamenitimi in železnimi valjarjami,

sadne stiskalnice vsih sestav,

sadne sušilnice in stroje za sadje lupiti,

MLATILNICE,

gepelje, stiskalnice za seno in slamo,

STROJE ZA OBDELOVANJE ZEMLJE, trijerje, žitočistilnike, brane, mline,

trtne škropilnice in vinske stiskalnice prodaja po jako znižani ceni proti jamstvu in na poskus

IG. HELLER na Dunaji

II/2. Praterstrasse št. 49.

Obširni ceniki se dobe zastoj.

Prekupci se iščejo.

→ Posebno se sviri pred ponarejenim blagom! ←

Ustanovil l. 1767 Ivan Samassa v Ljubljani.

Ces. in kralj. dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA

v Ljubljani

12—13

Zvonovi imajo harmon. in melodične glasove.

Izborna je tudi priprava za zvonjenje, da zvonove do 45 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina srebrne bliščobe. Močan in čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega bronca; svečniki, lustri, svetilke, altarni križi, kanonske tablice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studencih, ventili itd.

Občine in gasilna društva vdobijo naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častni diplom.

21 svetinj.